

POV.DK 16. april 2021

Lone Kühlmann: Begejstring med et stænk af stolthed på Davids Samling

Publiceret 16/04/2021 i [Kultur/Historie](#) af [Lone Kühlmann](#)

UDSTILLING // ANMELDELSE – Davids Samlings nye udstilling *Kamp, jagt og pragt* viser kunst, håndværk og våben i en højere enhed. Det giver en helt ny dimension, at man kan sammenligne de afbildede scener med de udstillede våben og ud fra billederne få en glimrende indsigt i, hvordan de er blevet brugt.

Dette er i grunden nok mere en ode til Davids Samling end en anmeldelse. Davids Samling er en Aladdins hule af skønhed lige midt i København ved Kongens Have.

Som hele det øvrige kulturliv har huset ligget længe i dvale, men nu åbner det d. 21.4 med en fremragende, forlokkende udstilling af pomp, pragt og skønhed.

Jeg tror faktisk, at udgangspunktet er begejstring tilsat et stænk af stolthed over, at sådan en udstilling kan vises i København

Med den internationalt enestående samling af islamiske genstande forledes mange til at tro, at der er tale om et etnografisk museum. Men nej, tag ikke fejl, her er tale om et kunstmuseum. Selv dagligdags genstande, som et stoleben, er her overvældende kunstværker.

Er det en manifestation af kunstens overlegenhed, at den nye udstilling tillader sig at fremhæve skønheden ved noget så ildeset som våben?

Man kunne godt få mistanken ved titlen *Kamp, jagt og pragt. Våben fra den islamiske verden 1500-1850*.

Men jeg tror faktisk, at udgangspunktet er begejstring tilsat et stænk af stolthed over, at sådan en udstilling kan vises i København. Med genstande udelukkende fra danske samlinger.

Udgangspunktet er husets egen samling, men der er lån fra Nationalmuseet, Rosenborg og Designmuseum Danmark. Suppleret med værker fra en privat samler, der ønsker at være anonym. Det forstår man godt. Om ikke af andet, så af forsikringshensyn.

Pragtfulde og rigt dekorerede

Udstillingens kuratorer er godt klar over, at udstillingens emne kan bringe dem i skudlinjen.

Museets direktør, Kjeld von Folsach, har følt det nødvendigt med en lille påmindelse allerede i forordet til det fremragende katalog, som ledsager udstillingen: ”For mange har begrebet våben en negativ klang, men det er værd at huske på, at våben i sig selv er neutrale genstande, selv om de ofte udstråler magt.”

”De kan anvendes til angreb eller forsvar og i en dårlig eller en god sags tjeneste – det er brugerens handlinger, man må bedømme”.

SEJRHERREN TAYANG KHAN FÅR OVERRAKT SIN MODSTANDERS HOVED. MALERIET ER FRA 1596, MEN MOTIVET ER ET BERØMT SLAG I 1206. SEJRHERREN ER OMGIVET AF MAGTSYMBOLER: PARASOL OVER HOVEDET, SVÆRD, PAUKER, STANDARTER OG TROMPETER. FJENDENS HOVED LIGER FOR HANS FØDDER, OG DER ER DRÆBTE SOLDATER OVER ALT PÅ JORDEN.

Sandt nok. Men jeg kan ikke nære mig for at minde om, at udsagnet ligger betænkeligt op ad det forkætrede motto fra den amerikanske National Rifle Association, *Guns don't kill people. People kill people.* Ikke et passende selskab for Davids Samling, men lad nu det ligge. Det er en udstilling, man ikke skal snyde sig selv for.

De tre overordnede emner har hver deres afdeling med våben og udstyr til det pågældende emne.

Det kræver betydelig specialviden at skille genstandene til kamp, jagt og pragt. Pragtfulde og rigt dekorerede er de alle sammen, men man hjælpes på vej af udførlige beskrivelser til hver genstand, og ikke mindst af de omhyggeligt detaljerede islamiske miniaturer med kamp, jagt og pragtsener.

Man må takke de mennesker, der har arbejdet med at fotografere miniaturerne og forstørret dem til kæmpefotostater, der gør det muligt at se detaljer med det blotte øje, som man slet ikke får med i originalerne.

Det giver en helt ny dimension, at man kan sammenligne de afbildede scener med de udstillede våben og ud fra billederne få en glimrende indsigt i, hvordan de er blevet brugt. Dolke, sværd, krumsabler, køller, buer og geværer. Fint graveret med dyr og mennesker og ofte med koracitater på selve klingerne.

Af udseende en kvinde

I kamp skulle man få fjenden til at ryste i bukserne ved drabeligt udstyr som standarter, trompeter og trommer. Og hvis han alligevel kom for tæt på, kunne man håbe på beskyttelse fra hjelme, brynjer og skjolde.

At det ikke altid virkede, fremgår af mange af miniaturerne, hvor hoveder med let undrende udtryk triller skilt fra kroppen på kamppladsen.

Fra kampen kommer vi til jagten, som selvfølgelig også var et ritual, som skulle udstille herskernes evner og rigdom. Falkejagt var, og er vist fortsat, det fineste.

Men billederne viser, at der udover heste og kameler og elefanter også indgik hunde og f. eks geparder, der blev brugt til antilopejagt. Der er beskrivelser af jagtselskaber på over 1000 mennesker, men man skulle nok ikke komme i vejen for stormogulen.

DET HELT STORE UDTRÆK I EN JAGTSCENE FRA 1590. FYRSTEN SIGTER MIDT I BILLEDET PÅ TO LEOPARDER, OG TJENERE STÅR RUNDT OMKRING PARAT MED AL SLAGS JAGTUDSTYR. BAGEST TIL VENSTRE EN ELEFANT TIL TIGERJAGT, I EN KÆRRE EN GEPARD MED BIND FOR ØJNENE, KLAR TIL ANTILOPEJAGT, HUNDE OG FALKONERER MED FALKE.

Jagt har alle dage været en mandesport, men det er dog lykkedes at finde i hvert fald en kvinde. Stormogulen Jahangirs foretrukne hustru, Nur Jahan, som er hædret for at have nedlagt fire tigre med seks skud. Vi har endda datoen, 16. april 1617. Nur Jahan ramte tigrene fra sin *howdah*, den lille pavillon på en elefants ryg.

Begivenheden er forevigt med en miniature, hvor Nur Jahan personligt gør sit gevær klar. Den strålende succes udløste en regn af guldmønter over yndlingshustruen og et berømt (sikkert bestilt) digt:

Om end Nur Jahan af udseende er en kvinde, er hun i mændenes rækker en tigerdræber.

Sæt god tid af

Nogle steder i den islamiske verden er våben stadig en naturlig del af mænds påklædning, selv om Kalashnikovs de fleste steder har afløst fine krumsabler og dolke.

Sidstnævnte er dog stadig i brug som en del af ceremoniel påklædning. De giver maskulinitet og status. Og er altid blevet brugt som gaver. Der er lagt et kæmpe arbejde i både udformningen af selve våbnet, det skulle kunne bruges, og i dekorationen, det skulle imponere. Både sværd, dolke, køller og geværer er skønne, og ret skræmmende at skue med indlagte juveler og ædle metaller af enhver tænkelig art.

Jeg vil på det kraftigste anbefale, at man anskaffer sig det fornemme katalog, som ikke alene giver en grundig beskrivelse af udstillingens genstande, men også i begavede og stringente artikler giver en glimrede indføring i kulturen bag udstillingen

Med i udstillingen er en gave til kong Frederik 5. fra herskeren af Tunesien, Ali 1. ibn Muhammed.

Det er et pragtvåben, en *yatagan*, et sværd, her dekoreret med guld, som blev givet i forbindelse med en fredsaftale, der skulle gøre ende på truslen fra sørøvere i Middelhavet, som udover last og skibe også tog besætninger til fange. Det ankom til Danmark i 1753 ledsaget bl.a. af to heste med tilsvarende udsmykkede sadler.

GAVEN TIL FREDRIK 5. PÅ KLINGEN STÅR: DETS SIDER TYNGES AF ALT DET BLOD, DET HAR SLUBRET OG LABBET I SIG. DET ER FORUNDERLIGT, HVORDAN DET FÅR ØJE PÅ EN SKÆBNESVANGER SVAGHED HOS MODSTANDEREN, SKØNT DET BLINDES AF BLODET PÅ ÆGGEN. MAN MÅ GÅ UD FRA, AT DER ER TALE OM GENBRUG. I DAG BEFINDER DET SIG TIL DAGLIG PÅ NATIONALMUSEET.

Davids samling er ikke noget stort museum. Alligevel skal man sætte god tid af. Montrer og billeder er udstillet i ret små, snævre rum, så det bliver en logistisk udfordring for museet at få gæsterne igennem i god ro og orden. Især fordi man virkelig har lyst til at fordybe sig i informationstavlerne, de fine kunstgenstande og ikke mindst de betagende miniaturer, der illustrerer både kamp, jagt og pragt.

Jeg vil på det kraftigste anbefale, at man anskaffer sig det fornemme katalog, som ikke alene giver en grundig beskrivelse af udstillingens genstande, men også i begavede og stringente artikler giver en glimrede indføring i kulturen bag udstillingen. Det findes både på dansk og engelsk.

Som et ekstra muntert supplement kan man læse den underholdende *graphic novel*, *Den magiske spinel*, af museumsinspektør Peter Wandel og tegneren Rasmus Meisler, som giver en letlæst indføring i det islamiske univers som set fra Davids Samling med mange genstande fra den nye udstilling. Egner sig også til store børn.

Fotos: [Davids Samling](#).